

פרק ג א האומר לחברו צא וקדש לי אשה פלונית והלך וקדשה לעצמו. אמרי' בנמ' מאי והלך שהלך ברמאות. ולהכי תקן האומר לחברו. ולא תקן האומר לשלומו. לאשמועינן דע"ג דלא חלל שאלה פלונית.

פרק ג א האומר לחברו צא וקדש לי אשה פלונית והלך וקדשה לעצמו. וכן האומר לאשה הרי את מקודשת לי לאחר שלשים יום. ובא אדר וקדשה בתוך שלשים יום.

לחברו וכו' והלך וקדשה לעצמו. כתב הר"ב אמרינן בגמ' מאי והלך שהלך ברמאות. דחילו במשנה ד' פרק דלעיל דתקן האומר לשלומו כו' והלך וקדשה במקום אחר שפיר תקן והלך. כלפי הא דעבר על דעת משלחו שח"ל וקדש לי במקום פלוני. ומ"ש הר"ב ולהכי תקן האומר לחברו ולא תקן האומר לשלומו. כלומר כהא דפ' לעיל. ומסיק בגמ' דלעיל דתקן שלוחו טוי נמי לרבוחא דקמ"ל דחילו בשלוחו דטרע לזקש במקום אחר. הואיל ועשאו שליח לא אמרינן מראה מקום הוא לו. ולא משוי שליח חלל באתומו מוקם. ומ"ש הר"ב חלל שח"ל קדש לי אשה פלונית. פירש"י שלא שלחו לשם כך. חלל אם יודמו לנו במקום פלוני דרך חללה: במקודשת.

אם קדשה לעצמו קרינן ביה שהלך ברמאות ורמאי הוי: ובא אדר וקדשה בתוך ל' יום מקודשת לשני. ויכול לכנסה חילו בחוק חלו הל' יום: בת שנתקדשה לאחר שלשים יום כל אופן שלשים יום החלל בתרומה. שלא נפסלה מלפול בתרומה בית אביה. והאם בת ישראל לכהן לא חלל בתרומה שעדיין אינה אשת כהן: במקודשת. ולריכה

פרק ג א האומר לחברו צא וקדש לי אשה פלונית והלך וקדשה לעצמו: וכן האומר לאשה הרי את מקודשת לי לאחר שלשים יום. ובא אדר וקדשה בתוך שלשים יום.

לחברו וכו' והלך וקדשה לעצמו. כתב הר"ב אמרינן בגמ' מאי והלך שהלך ברמאות. דחילו במשנה ד' פרק דלעיל דתקן האומר לשלומו כו' והלך וקדשה במקום אחר שפיר תקן והלך. כלפי הא דעבר על דעת משלחו שח"ל וקדש לי במקום פלוני. ומ"ש הר"ב ולהכי תקן האומר לחברו ולא תקן האומר לשלומו. כלומר כהא דפ' לעיל. ומסיק בגמ' דלעיל דתקן שלוחו טוי נמי לרבוחא דקמ"ל דחילו בשלוחו דטרע לזקש במקום אחר. הואיל ועשאו שליח לא אמרינן מראה מקום הוא לו. ולא משוי שליח חלל באתומו מוקם. ומ"ש הר"ב חלל שח"ל קדש לי אשה פלונית. פירש"י שלא שלחו לשם כך. חלל אם יודמו לנו במקום פלוני דרך חללה: במקודשת.

ל' הר"ן וה"ח מאי קמ"ל פשיטא וכי מפני שהיה זה מוכר רמאות לא היה מקודשת. י"ל אה"ג דסד"ח כיון שעשה שלא כהוגן לפקשו רבנן לקדושי מיניה כהניא דיבמות [ק"י ע"א] דלוחצוהו אבי כורסיה ומטפה מיניה קמ"ל. ח"כ סד"ח קדושי טעוה נינהו שאילו ידעה שהלה עשאו שליח לקדשה לא היה מתקדשת לו קמ"ל. ובתוס' פירשו דהא בשאמר לה שליח. פלוני אמר לי לקדשך לו והח"כ אמר לה הרי את מקודשת לי [והיא ידעה לקדשה נפש] דסד"ח מקודשת לי לגורך המשלח קאמר. קמ"ל דמקודשת לשני. ע"כ. וכהו המרדכי בשם ר"ב דמיימי שלא קודש במשום המשלח דא"כ ה"ל כמו קדשה בגזל דאינה מקודשת. [ע"כ]. כדפירש הר"ב בפרק דלעיל משנה ז': במקודשת לשני. ובגמ' אמר רב לעולם. וז"ל הרמב"ם בפ"ו מה"א לפי שבשעה שקדשה השני לא היה מקודשת והפסו בה קדושי שני ונעשים אשת איש ולאחר הל' יום כשיצאו קדושי ראשון ימלאו אותה אשת איש. וגמלא הראשון כמו שקדם אשת איש שאין הקדושין תופסין בה. ע"כ: בת ישראל לכהן החלל בתרומה. ל' הר"ן תנא הכי לאשמועינן דלא תימא דבי אמרינן מקודשת לשני. ה"מ לחומרא בלבד דליהא. חלל מקודשת לשני לגמרי. ואין חוששין לקדושי ראשון [כלל] אבל בפירוש המשנה להרמב"ם ז"ל מלחא ומה שאמר [בת ישראל לכהן החלל בתרומה] והוא מה שאמר הרי את מקודשת [אין לחבר ל' יום שהיה אוכלת בתרומה כל אופן ל' יום ואם אמר לה מעשיו ולאחר שלשים יום אינה אוכלת בתרומה מעת שקבלה הקדושין. ע"כ. וגרסיה שהיא גורם ברישא בת כהן לישראל חלל בתרומה. ומפ' כשלא בא אחר וקדשה וסד"ח כיון שקבלה הקדושין לאחר ל' יום. אף מהיום לא החלל בתרומה משום דמתלפא במקודשת מעשיו ולאחר ל' יום ד' מקדשו [לא חלל]. קמ"ל דלא. ע"כ הר"ן. [וגירסת הר"ב הסייעה להר"ן בפירושו לדברי הרמב"ם. וכן לרישון אגו ג"כ בפירושו זה של הר"ן לדברי הר"ב]: במקודשת ואינה מקודשת. (* לגמרי בגי' כפייה' נת כהן לישראל לא חלל כו' ובפ"ח הקדוש מלא לא בני' מלא ענוהו. ועי' בש"י ובכ"ד. ובגמ')

לחברו וכו' והלך וקדשה לעצמו. כתב הר"ב אמרינן בגמ' מאי והלך שהלך ברמאות. דחילו במשנה ד' פרק דלעיל דתקן האומר לשלומו כו' והלך וקדשה במקום אחר שפיר תקן והלך. כלפי הא דעבר על דעת משלחו שח"ל וקדש לי במקום פלוני. ומ"ש הר"ב ולהכי תקן האומר לחברו ולא תקן האומר לשלומו. כלומר כהא דפ' לעיל. ומסיק בגמ' דלעיל דתקן שלוחו טוי נמי לרבוחא דקמ"ל דחילו בשלוחו דטרע לזקש במקום אחר. הואיל ועשאו שליח לא אמרינן מראה מקום הוא לו. ולא משוי שליח חלל באתומו מוקם. ומ"ש הר"ב חלל שח"ל קדש לי אשה פלונית. פירש"י שלא שלחו לשם כך. חלל אם יודמו לנו במקום פלוני דרך חללה: במקודשת.

בגמ' אמרינן בגמ' מאי קמ"ל פשיטא וכי מפני שהיה זה מוכר רמאות לא היה מקודשת. י"ל אה"ג דסד"ח כיון שעשה שלא כהוגן לפקשו רבנן לקדושי מיניה כהניא דיבמות [ק"י ע"א] דלוחצוהו אבי כורסיה ומטפה מיניה קמ"ל. ח"כ סד"ח קדושי טעוה נינהו שאילו ידעה שהלה עשאו שליח לקדשה לא היה מתקדשת לו קמ"ל. ובתוס' פירשו דהא בשאמר לה שליח. פלוני אמר לי לקדשך לו והח"כ אמר לה הרי את מקודשת לי [והיא ידעה לקדשה נפש] דסד"ח מקודשת לי לגורך המשלח קאמר. קמ"ל דמקודשת לשני. ע"כ. וכהו המרדכי בשם ר"ב דמיימי שלא קודש במשום המשלח דא"כ ה"ל כמו קדשה בגזל דאינה מקודשת. [ע"כ]. כדפירש הר"ב בפרק דלעיל משנה ז': במקודשת לשני. ובגמ' אמר רב לעולם. וז"ל הרמב"ם בפ"ו מה"א לפי שבשעה שקדשה השני לא היה מקודשת והפסו בה קדושי שני ונעשים אשת איש ולאחר הל' יום כשיצאו קדושי ראשון ימלאו אותה אשת איש. וגמלא הראשון כמו שקדם אשת איש שאין הקדושין תופסין בה. ע"כ: בת ישראל לכהן החלל בתרומה. ל' הר"ן תנא הכי לאשמועינן דלא תימא דבי אמרינן מקודשת לשני. ה"מ לחומרא בלבד דליהא. חלל מקודשת לשני לגמרי. ואין חוששין לקדושי ראשון [כלל] אבל בפירוש המשנה להרמב"ם ז"ל מלחא ומה שאמר [בת ישראל לכהן החלל בתרומה] והוא מה שאמר הרי את מקודשת [אין לחבר ל' יום שהיה אוכלת בתרומה כל אופן ל' יום ואם אמר לה מעשיו ולאחר שלשים יום אינה אוכלת בתרומה מעת שקבלה הקדושין. ע"כ. וגרסיה שהיא גורם ברישא בת כהן לישראל חלל בתרומה. ומפ' כשלא בא אחר וקדשה וסד"ח כיון שקבלה הקדושין לאחר ל' יום. אף מהיום לא החלל בתרומה משום דמתלפא במקודשת מעשיו ולאחר ל' יום ד' מקדשו [לא חלל]. קמ"ל דלא. ע"כ הר"ן. [וגירסת הר"ב הסייעה להר"ן בפירושו לדברי הרמב"ם. וכן לרישון אגו ג"כ בפירושו זה של הר"ן לדברי הר"ב]: במקודשת ואינה מקודשת. (* לגמרי בגי' כפייה' נת כהן לישראל לא חלל כו' ובפ"ח הקדוש מלא לא בני' מלא ענוהו. ועי' בש"י ובכ"ד. ובגמ')

תוספת רעק"א

פ"ג א [אות צ"ב] תוים"א דה"א מקודשת לשני. ימצאו אותה א"א. מזה דרייק הרמב"ן דאם תת השני או גירש תוך ל' חלו קדושין דהראשון אחר ל' כיון דבשעת הלוח הקדושין אינה א"א. ובר"ן הביא דהרשב"א חולק כיון דקבלה קדושין מהשני נתבטלו קדושי הראשון לגמרי כיון דאם לא בא אחר וקדשה והורה בדבר בעלמא פקעי הקדושין לגמרי כ"ש בשמשה ידה וקבלה קדושין מהשני הרי ביטול אלים ספי ע"י מעשה. והר"ן דחה דנה דמעשה עריך מדובר היינו למה שהמשה מוכיח אבל לא ליתר מכן ולסיבך נתי דבחרת במלים הקדושים לפי שחורה

יבין

מזה [ומקו"י ח"מ ס"ח]. וה"ל רק מלך שלוחו פלוני, נאמר לו לקדשו: (ד) לעולם. ואף דגם כהן עשה שני שלחן פקין, כמחזיר אחר דבר לקנותו וקנאו אחר, דנקרא רשע, [כח"מ ר"ז], אפ"ה מקודשת. מיהו במת או בנרשם השני ח"ל, ו"א דכשהגיע יום ל' מקודשת לראשון [אה"ע ז"כ ב': (ו) והיינו כשהמקדש השני כהן. וקמ"ל דלא תימא דרק לחומרא מקודשת לשני חלל דאפילו לקבלה מקודשת להשני. וי"ג דת כהן לישראל וכשלא בא אחר וקדשה [וקמ"ל דליג אשו אמר מעשיו]: (ז) דת ספקא לן, בגמ' דאמר ולאחר ל' יום, אם כוונתו להסתות, שחל לא ימוך

תפארת ישראל

הכי לא משעם שובת המוכר רק דבכה"ג ל"ש עני המהפך כיון דלא נגזר. אמנם נראה דכו"י גרם לחו קיצור לשון המרדכי שבה' חוקת הני"ל שיקצור שם ת' מהר"ם, אמנם זו הת' נופ' הוא באורך בת' מהר"ם שרוסנובורג (ד' פראג ס' תת"ל"א), ושם מובאר בתחלה נבי עכ"ם דמיימי בקרקע דשפיר עבד משום דארי' אברחיה מסייעו' בכדי שלא ילמוד ממעשיו והוה המוב והישר. ועל לוקח מישראל כ' המעם משום שובת המוכר, וא"כ שובת המוכר באמת לא קאי רק על ישראל המוכר ולא בעכו"ם המוכר. רק שם מיימי שהיה קרקע של עכו"ם סמוך למייצר ישראל דשם גם בעכו"ם ל"ש עני המהפך משום שובת הישראל דארי' אברחיה. אבל לולא זה בעכו"ם המוכר לא משנחיתו על שובת המוכר ושפיר שייך עני המהפך אף בלא גמר המיטוק. וא"כ דיני דהרמ"א צ"ע דגרם לו קיצור לשון המרדכי וכנ"ל להמעיין היטב וצ"ע.

יבין

פ"ג א [א] להכי נקט, "לא", דמיימי שגריך ללחא למקום אחר לקדשה, וברמיחא ליה מלחא, דחל"כ מזהו בו יוחר מנשלחו [פי"ב סי' (ב) במשום שליח אה"ע ל' ע"ב]: (ג) דאף דנקרא רשע ברמאות, וכד"ל דנימא דלוי כלל דאמר רחמנא ליה טעבד או עבד לא מהני [בתמורה ל' ד' ב'], ואכ"י בעבר לדרבנן לא מהני, כדלקרינן [בתמנה פ"א ב' ב'], שהמא דאמר רבנן לא כהן, או זבן לא מהני. וחל"כ לפקעינהו רבנן לקדושין מניה. קמ"ל דלא אמרינן לא מהני, רק כשפטולה היא חכורה מל"ע, מהח"כ כשאכירה מלך ד"ח, כמלך הזמן וכדומה.

יבין

פרק ג א במשנה והלך וקדשה לעצמו. ונקרא רמאי. וכן האומר לחברו קנות לו קרקע או מטלטלין והלך וקנה לעצמו נקרא רמאי. והמחזיר אחר דבר לקנותו ובא אחר וקנאו נקרא רשע. ועיין בחו"מ (סי' רל"ז) בהג"ה דאם מחוסרין עדיין הפסיקה שהמוכר רוצה בכך והקונה רוצה יותר כגול מותר לאחר לקנותו כיון אם המוכר עכו"ם או ישראל, והוא מהמרדכי ב"ב (פ' חוקת סי' תקנ"א) הובא בב"י במוח"מ שם. ובמ"ש הרמ"א כיון אם המוכר עכו"ם יעניו בהגרא' שם (ס"ק מ') ומ"ש המדפיס פן חצר. וגם בר"ם ב' בדברי המרדכי מצינו דחשו רבנן לשובת המוכרין אפילו הוא עכו"ם ותיבת אפילו הוא עכו"ם הוא חוסמה מהרמ"א עצמו. והיינו דקשיא לחו מ"ש המרדכי דאפילו בקונה מעכו"ם הכי ע"כ הוצרך הרמ"א להוסיף דחשו לשובת המוכר אפילו הוא עכו"ם. והגרא' ב' באו"א דמישראל ראי' דגרם' פעני המהפך כחררה לא איירי בכח"ג. וממילא דאף בעכו"ם

בפירוש. אפ"כ בקבלה קדושין אין המעשה מוכיח לחורר מקדושי ראשון לגמרי אלא עדיין דעתה דאם היא אפשר לחול דיוחלו דהא בגמרא לקמן סבורה לומר אליבא דשמואל שיקרא דבי אמרי' מקודשת לשני דוקא עד ל' אבל לאחר ל' פקעי קדושי שני ונמרי קדושי ראשון וע"ג דלא סלקא הכי היינו שבינו של שני אבל אם פיתה היולי קדושי ראשון דהרי משמע דאין הרבר משום שהיא קבלה קדושין שנייה חורה נטורה עכ"ל. ולענ"ד היה נראה דאין מזה ראייה דבשלמא אם היה אפשר לומר דבחינו של שני שני אחי ל' פקעי קדושי שני ויחולו קדושי דהראשון או היה קבלה קדושין השניים לאו דרך חורה דכוונתה מיד שמקדשת עצמה להשני עד ל' ואח"כ יפקעו וישארו דהראשון אבל לפי האמת ד"א שפיענו בכדי וא"כ לא יחולו קדושי דהראשון בזה אמרי' דהוי חורה דאין דעתה לענין אם ימות או יגרש;

בפירוש. אפ"כ בקבלה קדושין אין המעשה מוכיח לחורר מקדושי ראשון לגמרי אלא עדיין דעתה דאם היא אפשר לחול דיוחלו דהא בגמרא לקמן סבורה לומר אליבא דשמואל שיקרא דבי אמרי' מקודשת לשני דוקא עד ל' אבל לאחר ל' פקעי קדושי שני ונמרי קדושי ראשון וע"ג דלא סלקא הכי היינו שבינו של שני אבל אם פיתה היולי קדושי ראשון דהרי משמע דאין הרבר משום שהיא קבלה קדושין שנייה חורה נטורה עכ"ל. ולענ"ד היה נראה דאין מזה ראייה דבשלמא אם היה אפשר לומר דבחינו של שני שני אחי ל' פקעי קדושי שני ויחולו קדושי דהראשון או היה קבלה קדושין השניים לאו דרך חורה דכוונתה מיד שמקדשת עצמה להשני עד ל' ואח"כ יפקעו וישארו דהראשון אבל לפי האמת ד"א שפיענו בכדי וא"כ לא יחולו קדושי דהראשון בזה אמרי' דהוי חורה דאין דעתה לענין אם ימות או יגרש;

שאינה שלו. והע"ג דמחזיק בה למחירות או לקבלות. אינה מקודשת: ד' כל הנאי. שאינו כפול וכו' אינו הנאי. והע"פ שלא נחקים הנאי נחקיימו הדברים: אם יעברו ואם לא יעברו. ואי לא כפל הדברים היתה מתנתו קיימת והיו נוחלים את ארץ הגלעד הע"פ שלא היו טוברים. והע"ג

בבקה"ש. אינה מקודשת: ד' רבי מאיר אומר כל הנאי שאינו כהנאי בני גר ובני ראובן אינו תנאי. ושנאמר (במדרב"ב) ויאמר משה אליהם אם יעברו בני גר ובני ראובן. וכתיב ואם לא יעברו חלוצים. רבי חנינא בן גמליאל אומר צריך היה הדבר לאמרו. שאלמלא כן. יש במשמע שאפילו בארץ כנען לא יחלוהו:

לדמר אם יעברו אחס. ליה לן מכלל הן אחת שומע לאו. ושמעינן מיניה נמי דבעינן הנאי קודם למעשה. מדלח אמר תו להס אם יעברו משמע דאי הוה אמר הכי לא אחי הנאה ומבעל מעשה דמתנה דקדמיה. וש"מ נמי דבעינן הן קודם ללאו. דלא אמר תחלה אם לא יעברו אל תתנו ואם יעברו ונתת: ר' חנינא כו'. אהנאי כפול פליג

אפילו באריותו בתי אבות. דמ"מ אינה שלו ואי מפסיד נמי יכול בעל הקרקע לסלקוה ומדאיחא בב"מ [דף ק"פ]. ע"כ: ד' רמ"א כל הנאי כו'. לטון רש"י כגון הרי זה גיטך על מנת שתתי לי מאתים זו ולא פירש לכפול כו'. וכ"כ הרמב"ם. דר"מ חולק על

אלו הבנות הקדמות שאומר ע"מ ומלריך ג"כ תנאי כפול. אבל אין הלכה כמוהו בעל מנת כו': תנאי שאינו כהנאי בני גר ובני ראובן. כתב הר"ב ושמעינן נמי מינה דבעינן הנאי קודם למעשה. עיין מה שאכתוב בזה בספ"ז דב"מ. ומ"ס עוד וס"מ דבעינן הן קודם ללאו. וכל דמאי דבעינן הן קודם ללאו היינו שלא יהא מסיים דבריו בהן דבגמר דבריו אדם מחפס. וגמלא מעשה קיים ותנאי בטל. כ"כ

הר"ן פ"ז דגטין אהא דתתקין שמואל בניטח כו'. ועיין מ"ס במשנה ג' פ"ק נדרים. וכל הני דשמעינן בהנאי בני גר ובני ראובן לויחא בזה הכרח מן המקרא אלא הכפיל. אבל איך איכא למימר דעובדא הכי הוה. וכבר כ"כ הר"ן דלא נהירח לומר דלא פליג ר' חנינא אלא בכופל כמ"ס רש"י. [ור"כ הר"ב] אלא כפולו פליג ולא חש לאפלוגי אלא בהנאי כפול משום דהארה לא לריכי טעמא דמעשה שהיה כך היה. אבל כפול דחייב לריך טעם למה הולך לכפול הנאי. ע"כ: שאלמלא כן יש במשמע שאפילו בהרץ כנען לא יחלו. פי' החוס' לא מיבעיא בהרץ גלעד לא יחלוהו אם יעברו דבעינן הן

יכין

תפארת ישראל

בויעו

יט' שאינה שלו: ב' אפילו מוסכרת לו, לא תמריק שכירות לומר מנכר הוא, [פי' ש"ך י"ד קרא ק"ן] דשיהיה שלו לגמרי קאמר: א' והתנאי בעל, המעשה קיים אף שלא נתיקם הנאי: ב' שהיה כ"ס הנאי כפול, אם יעברו ואלו לא יעברו. דלא אמרי' מכלל הן נשמע ללאו. וגם היה הן קודם ללאו, אם יעברו ונתנה, ואם לא יעברו לא תתנו. וגם היה הנאי קודם למעשה, מדלח אמר תו להס אם יעברו: ב' ר"ל לריך היה לכפול הנאי: ב' כשלא יעברו, מטעם קהבה. להכי קמ"ל קרא דאם לא יעברו ונתתו כהוכח, ר"ל השאירו להס הלוקס, שיביטובו הן בעמלן [כך כ"ל]. ורשב"ג גם אשאר דיני הנאי פליג, מנה כ"ס, דבהו איכא למימר ימעשה שהיה כך היה (ב). מיהו אכן קיי"ל בדברי תנאי (א) שריך מכלל הן כפול, דהכי אפטר הן קודם ללאו. רק בשכחי מרע לריך ללאו הן לאו [גמינן ע"כ ב']. רק שלא יפויס עב הן. (ג) לריך שיהיה נמי הנאי קודם למעשה, דהיינו בהמירה שיאמר אם יהיה כך הרי את מקודשת, ואם בהיפך אין את מקודשת, וגם בפועל לריך שיקדים הנאי למעשה, דהיינו שתחלה יתנה ואח"כ יתן הגע או הקדושין. (ד) ויהיה התנאי דבר שאפשר לקיימו. אפילו אי אפשר לקיימו רק באיזור, כגון ע"מ שתחלה בשר חזיר, אינו כמנהג על מה שכתבו בזה, דהכי אפשר שלא תחלה ולא התגרס. (ה) ולריך שיהיה המעשה דבר שאפשר לקיימו ע"מ שליח. מיהו בקדשה בהנאי בדיחה, מהני תנאה, אף דאי אפשר לקיים המעשה ע"מ שליח, עכ"פ מדאפשר קדושי כסף ע"מ שליח, וכ"כ שער האפשר ע"מ שליח, הוקפו הוויות אהדי [כמחנות ע"ד א']. (ו) וי"ל דבעינן עוד שלא יהיו הקנאי ומועשה דבר א', כגון הולך תרנוג זה לזה, ע"מ שתתורוהו לי וי"ל דדוקא בכותר התנאי למעשה, כגון הר"ז גיטך על מנת שמהיירתי, דהיינו מתגרסת לכשתחזיר, ולא אין הגע בידה. ויש לחוש בכל גומא לחומרא. (ז) וי"ל דאפילו לא פי' כל דיני הנאי, רק אמר סהם, הגני מתנה בהנאי ב"ג וכו', לריך לקיים הנאי, רק לא יקדים ללאו. (ח) וי"ל דבאמר, מעשכיו, או על מנת שיביטו כמעשכיו, אז אי"ל טוס דיני הנאי, רק שיהא אפשר לקיימו. (ט) וי"ל דהא דאין כל דיני הנאי הג"ל המעשה קיים אף שלא קיים התנאי, היינו לחומרא, דבקדשה בהנאי כזה, מקודשה המסק, ובגריה בהנאי כזה וקדשה אח"כ אחר, אסורה להמגרס ולהמקדש

וכי ע"מ דהר"א לה דמי מה שלקח בהלוואה נראה דבזה באמת מקודשת דהשמות שלו כפי מה לכל מילי אלא דהוא בע"ה ודוקא דמי עסקא כיון דתמיד צריך להיותם בידו לאעמוקי ביה ולא לשפתי ביה שכתב מה"מ אמ מה לא נעשו מפלטי דיתמי בדאמרי' בב"מ דקד' ב' בזה דדוק אינה מקודשת. ואולם ברמב"ם איתא שלקח במתו וכו'. וחידוש שלא הפרו מזה נושאי כליו אח"כ רב נשואי בטהורין שערב בזה באה"ע ע"י ל"ה וכתב דר"ם הוא ברמב"ם

וכי ע"מ דהר"א לה דמי מה שלקח בהלוואה נראה דבזה באמת מקודשת דהשמות שלו כפי מה לכל מילי אלא דהוא בע"ה ודוקא דמי עסקא כיון דתמיד צריך להיותם בידו לאעמוקי ביה ולא לשפתי ביה שכתב מה"מ

ישלם הלוה, לפיכך הו"ל נמי כאילו קדשה בהנאי אם ישלם, והכי התרתי להלנים ח"ע להספק, שאם יחזרר לנסוף שיסלם, יהיו קדושין למכרע, ולהכי מקודשת. כל נמחי זה דומה כמקדשה ביום שעות בין שיהיה הרבה או מעט, שכשימנו אח"כ אוחן ויהיו טוב פרוטה מקודשת למכרע [כאה"ע כ"ה ס"א], דלף טלה הזכיר התנאי הו"ל כסכורו: (ב) אומר המפרש, אבז דלחא לירי האי סוגיא, חוששני מחמתא אכ לא אגלה נעמי אחי יונקי שדי אחי הוה תה"ק, אתי אהר כרה"ה ד' לנעין חרין שקא, בר יומא בקא, משגש דרבה דלמיה עלאי מכולא כרה"ה. דבסוגיא זו החמורה הרבה נדחקו בה לפרטה רבותיו קמאי, אשר הפורס מהס כפורס מן החיים, המה רש"י ותוס' וערוך. והאי בריה קלס כמות שהיא, אישור בלי עינים, והפשוטה בלי קרסוליים, אנה אחי כזה כנעס קטע היולא בקב שלו בדה המלחמה בין גבורים תופסי מנן ואנה, וחרב פיפיות נידס, ואנה אחי כה במקלי והרמלי בין אלה הזקופים, והנה חי. אולם מה אעשה ורוח בעני הנקתי, וחלת נחמתי בעיני, כי שליחוטיהו דרבותיו קעבידא. כי אנה אמת הם. ודלי אמרי דלחון הוה, תורתם ולימודם אשר נעשו בזביו, ח"כ כי הללו וגם עשה פרי, דכלל אדם מתקנא חוץ מצנו והלמדו. הלמודס אחי, ומימיס שתיחי ושחיה יום יום, שהמה ידיוו ללוח ולחשקות מנכר חכמה לבני גילי. ושמה אחי היושבים בגנים, התקפו חבירים לקול עלה דקף, אשר רוח ד' נשאה על הכי בשמים. תמן אמרינן [קידושין דס"ב א'] ככלמא לרנח"ג דס"ל דל"ה תנאי כפול, היינו דכתיב אף לא סבז א"ס אוחך. ואם לא שפית טומאה תחת חישך הנקי. אלא לר"מ דמלריך הנאי כפול, הנקי מנע"ל. ח"כ תנחום הנקי כתיב. ע"כ לטון הנמי. וריבנו מאור עיניו רש"י פי', דהקושיא הוה, דלף דכתיב אחריו ואת כי שפית וגו'. זה אינו מכלל כפילות הנאי, רק אשטעה דלכתבה קאי, ולהכי מקמי שפיר לר"מ שאין כאן בקרא תנאי כפול. ומארח הש"ס הנקי כתיב, והאי הנקי הו"ל כאילו כהוב הנקי וקאי דלכתבה, ור"ל הנקי ואת כי שפית ורבעות' תמרו ארש"י פי', דל"כ הו"ל מעשה קודם להנאי. ותרו דה"ס, דהכין סיה כופל ומתנה ואת כי שפית הנקי, אף שלא מוכר בקרא. וכל אשר עיניו לו יראה כי דחיקא מלהא פובת בין לרש"י בין לתוס' ליבז דביריס דהקרא גופיה. ומכ"ס שנאמר טוס כוננת הטרין שאמר הנקי כתיב, יהיה כוננתו הנקי כתיב, ובוש עדיין אין טוס תירון לקוית המקסן אם לא שגלמר וסופק גם דברים אי לרש"י כדלית ליה או לתוס' כדלית להו, וכרי עיקר חסר מהספר. וריבנו בעל הערוך ריפאל לו קאת בשפיתו המלה כדכתיב, שכתב הנקי כתיב, ור"ל התקס נשך מנפוך ור"ל תתמות. אולם גם לערוך עדיין לריבוס א"ס לתוס' אי כדלית דלוח ז' אף טוס טונה בתירונו של ר' תנחום. גם מלמד זה לא יתישב בלשון שפית ר' תנחום הנקי כתיב, וכי בקריאת המלה היה פליג עליה המקסן, הרי גם הוא מורה היה דכתיב כתיב, רק עיקר מה דתמיד לן ר' תנחום, הוא לרש"י וזה עיקר תירונו של ר' תנחום לפי דעה רבותיו, והוא לא אמר לו גם

אף לא קוס. מלמד מה דיש לדקדק במה דמקס הס"ס הנקי מנע"ל. ולמה נקט מלת הנקי דוקא, ולא קבלה דכתיב בלוריתא דמשה, יתן ד' אוחך גו'. ולפע"ד בעני דעת כ"ל להקדים ד' הקמות: הקרובה א' דלכ בניין הפעיל שהוא פעל יואל לשלישי, אין חילוק בין שהפעולה היא ע"פ דלך אף ק"ל כותיה ממונא דמא לאק ק"ל כותיה ממונא דמא

לדמא

דמא דקאי אוחת כי שפית, או כחוס' שהיה מונה אף שלא מוכר בתורה. אף לא קוס. מלמד מה דיש לדקדק במה דמקס הס"ס הנקי מנע"ל. ולמה נקט מלת הנקי דוקא, ולא קבלה דכתיב בלוריתא דמשה, יתן ד' אוחך גו'. ולפע"ד בעני דעת כ"ל להקדים ד' הקמות: הקרובה א' דלכ בניין הפעיל שהוא פעל יואל לשלישי, אין חילוק בין שהפעולה היא ע"פ דלך אף ק"ל כותיה ממונא דמא לאק ק"ל כותיה ממונא דמא

מספק ללא ידעין חיו מהם קדש : גדולה. אילטרך הגה להטעמין בקדשתי את הגדולה ובקדשתי את בקדשתי את הגדולה ה"א בזה קאמר מינה לך גדולה קרי לה דבזח הוא לחסד לקרות בזה בלבן גדולה ה"פ שהיא קטנה כשיש קטנה למטה ממנה. אבל קטנה אימא מודי ליה לרבי יוסי דכל שחא יכול לקרות אותה גדולה ה"ן קורא אותה קטנה. וזו אמר בזה. בזה קאמר ר"י. אבל כהן אימא מודי ליה לר"מ. לך הוצרכו שתיקו. והלכה כרבי יוסי בשתיקו: ו האומר לאשה קדשתיך וכו'. אילטרך להטעמין באומר קדשתיך ובאומר קדשתיך דהוה אסור בקרובותיה והוה מותרת בקרוביו ה"א דינא הוא דלא מהסרה איש בקרוביו דליה שקורי קאמקר דנבזר לא חיכפה ליה) אם אסר עלמו חסד בקרובותיה ומסקר ואמר קדשתיך. אט"ג דלא קדשה. אבל איש כי אמרה קדשתי דאסרה נפשה אכולי עלמא עד שיפן לה גס אי לאו דקיס לה. לא הוה אמרה ונתסר אישו על פיה בקרובותיה ואפי' יבז לה גס. קמ"ל: קדשתיך והיא אומרת

מ מי שיש לו שתי בנות: משתי נשיבטי. ואמר קדשתי את בתי הגדולה. ואינו יודע אם גדולה שבגדולותיה. או גדולה שבקטנותיה. או קטנה שבגדולותיה. כולן אסורות. חוץ מן הקטנה שבקטנות. דברי רבי מאיר. ר' יוסי אומר כולן מותרות. חוץ מן הגדולה שבגדולותיה. קדשתי את בתי הקטנה ואינו יודע אם קטנה שבקטנות. או קטנה שבגדולות. או גדולה שבקטנות. כולן אסורות חוץ מן הגדולה שבגדולות. דברי רבי מאיר. רבי יוסי אומר כולן מותרות. חוץ מן הקטנה. שבקטנותיה: ו האומר לאשה קדשתיך. והיא אומרת לא קדשתי. הוא אסור בקרובותיה. והיא מותרת בקרוביו. היא אומרת קדשתי. והיא אומרת לא קדשתיך. והיא אסורה בקרובותיה. והיא אומרת לא קדשתיך והיא אומרת לא

לכחו בזוגת אבל הטור ה"ל להשיב מהך לוקימחא. אמ"ש הר"ב חמ"ו לא שביק אינש מלוה דרמיא עליה. דמהני סחמא קטני ואפי' אמרה לו קדושי לך דלית ליה עמי הגאה מינה. גמ'. והא דקרי ליה מלוה דרמיא עליה. פירש"י דכתיב (וימיה לב"ט) ואת בנותיכם תנו לאנשים: מ משתי נשים. שגחא שנייה לאחר מיתת הראשונה. גדולות כה הראשונה. קטנות כה שנייה רש"י. וכתיב הרמב"ם פ"ט מהלכות אישות וכולן ברשותו וכולן קטנות או נערות. או שולן בזוגות ונחט. לו רשות לקדשן דליתו בזוגות במקום קטנות או נערות כבר נבזר (במתני' דלעיל) דלפילו שיתיה שלח אינה בכלל. בית יוסף ס' ל"ו: ואמר קדשתי כו'. נראה שבני דדומה לאותה שנינו במו"ק קדשתי את בתי ואינו יודע למי כו'. וה"ל שאומר קדשתי מתן חוץ יודע אישיותו. והט"ג שהמקדש יאמר שזו היא שקדש. אינו נאמן. דהתם היינו טעמא דנאמן כמו שכתבתי בשם הר"ן. דהתם חזקה מקודשת. ואינו מוציאה מחזקה. אבל הכא דלמא לא זו היא שקדש וממלא שאתה שנתקדשה בלמא מוציאה מן הספק שיש לנו בזה. ואין דבר שבצדקה פחות משנים מלבד האב שהאמונתו הסורה שגאמר את בתי נסתי לאיש הזה. ול' הרמב"ם בפ"ט מה"א ובשפת

הקדושין אמר לבעל קדשתי לך את בתי הגדולה וכן ל' הר"ן ואין נראה שגאמרו לומר דוקא שהספק היה בשעת קדושי דהשתא אין למקדש שום טענה לומר קדשתי לוחא אבל אם פירש בשעת קדושי והאב נהספק אח"כ שיהא המקדש נאמן דהא אין דבר שבצדקה פחות משנים. אלא אורחא דמילתא נקטי טע"ג שבשעת הקדושי אמר גדולה ולא פירש בשמה צא לו הספק חיו שקדש אבל אח"כ כשפירש בשמה בשעת הקדושי ועכשו נולד לו הספק אט"פ שהמקדש אומר זו היא אינו נאמן שהרי מוציא האחרות מהספק. והטור ס' ל"ו העתיק המשנה בלשונה: כולן אסורות חוץ מן הקטנה כו'. מפרשים בגמ' דבשתיין בזה שנייה אלא גדולה וקטנה עסקין שאלו היה המנעיה בזה שנייה חפ"י לר"מ היו מותרות. משום דלא מקריה גדולה אלא"כ היא גדולה לגבי כל כה אחס. והיינו דלא קתני אינו יודע אם המנעיה שבקטנות. והט"ג דלא קתני ואינו יודע אם המנעיה שבגדולות והט"ג דודאי אסורות שהרי הן הגדולות לכל כה שנייה הגה לא אלטריו ליה למתני דכיון דקתני אינו יודע אם קטנה שבגדולות מוציאה ממנו דכ"ס המנעיות שבגדולות. הר"ן: דברי ר"מ ר"מ אומר כולן מותרות. מפרש"י בגמ' דבהא קא מפלגי ר"ס סדר מיתות איניש נפשיה לסיפיקא ור"י סבר לא מיתת אינש נפשיה למומר מילתא דליתיה בה ליהי שאלה לחכמים. וכי אמר גדולה. גדולה ממש שבכולן קאמר. ועיין מ"ש במו"ק פ"ח דנדרים: ו האומר לאשה קדשתיך. בפני פלוגי ופלוגי והלכו להם למדינת הים דהא אין קדושיין בלא עדים כמ"ש בריש מילתין. גמ': הוא אסור בקרובותיה. דשויבה עליה חתיכה דאסורה בהולחאו. רש"י: והיא אסורה בקרוביו.

עין

הקדושין אמר לבעל קדשתי לך את בתי הגדולה וכן ל' הר"ן ואין נראה שגאמרו לומר דוקא שהספק היה בשעת קדושי דהשתא אין למקדש שום טענה לומר קדשתי לוחא אבל אם פירש בשעת קדושי והאב נהספק אח"כ שיהא המקדש נאמן דהא אין דבר שבצדקה פחות משנים. אלא אורחא דמילתא נקטי טע"ג שבשעת הקדושי אמר גדולה ולא פירש בשמה צא לו הספק חיו שקדש אבל אח"כ כשפירש בשמה בשעת הקדושי ועכשו נולד לו הספק אט"פ שהמקדש אומר זו היא אינו נאמן שהרי מוציא האחרות מהספק. והטור ס' ל"ו העתיק המשנה בלשונה: כולן אסורות חוץ מן הקטנה כו'. מפרשים בגמ' דבשתיין בזה שנייה אלא גדולה וקטנה עסקין שאלו היה המנעיה בזה שנייה חפ"י לר"מ היו מותרות. משום דלא מקריה גדולה אלא"כ היא גדולה לגבי כל כה אחס. והיינו דלא קתני אינו יודע אם המנעיה שבקטנות. והט"ג דלא קתני ואינו יודע אם המנעיה שבגדולות והט"ג דודאי אסורות שהרי הן הגדולות לכל כה שנייה הגה לא אלטריו ליה למתני דכיון דקתני אינו יודע אם קטנה שבגדולות מוציאה ממנו דכ"ס המנעיות שבגדולות. הר"ן: דברי ר"מ ר"מ אומר כולן מותרות. מפרש"י בגמ' דבהא קא מפלגי ר"ס סדר מיתות איניש נפשיה לסיפיקא ור"י סבר לא מיתת אינש נפשיה למומר מילתא דליתיה בה ליהי שאלה לחכמים. וכי אמר גדולה. גדולה ממש שבכולן קאמר. ועיין מ"ש במו"ק פ"ח דנדרים: ו האומר לאשה קדשתיך. בפני פלוגי ופלוגי והלכו להם למדינת הים דהא אין קדושיין בלא עדים כמ"ש בריש מילתין. גמ': הוא אסור בקרובותיה. דשויבה עליה חתיכה דאסורה בהולחאו. רש"י: והיא אסורה בקרוביו.

תוספת רעק"א

רוש לו בנימ דוהו אינו נדר העדים. אלא דהרשב"ם ב"ב כ' דבמהוק בשנים ישיש לו אחים א"נ לומר יש לי בנימ: מ (אות מא) חתי"פ"ה ואמר קדשתי אמר זו היא אינו נאמן. ונלעדי ראי' ליה דהרי חר"ן עצמו ב"פ דנתיק דקט"ג ל"ב וז"ל וזה אי מדינא אסור היאך מותר בעדות ע"א הא אין דבר שבשעות חוץ ולכאורה קשה הא ההם היו נפי' לבריר ודומה לחתי"ו קדשתי את בתי דנאמן ע"א. אלא ע"כ כ"ש חתי"ש רהיבא דבא לומר דאין חוץ בכלל חוץ שבחשקו בו אין ע"א נאמן:

יבין תפארת ישראל יבין

בני כשי' נ"ח ודו"ק: (נה) שבת ראשון: (נו) שבת צ' : (זו) לר"מ מתיא אינש נפשיה לסיפיקא ולחכמים כולן לעלמא וגם למקדש כלעיל [פ"ב סי' י"ח], משא"כ לר"י: (נח) ולריכה צ' צבי. משום דטפי מסתבר טיקרא לגדולה שבקטנות גדולה, מנה טיקרא לקטנה שבגדולות קטנה, דרולה לשבח בזה שהיא גדולה ורמזיה לגדולות. להכי קמ"ל רישא לר"י, דלפילו ברישא שהזכיר גדולה, אפי"ה אמרין דלא התסון רק על גדולה שבגדולות. וסיפא קא מושמע לן לביבתא דר"מ, דלפילו בדקאמר קטנה, מספקין בקטנה שבגדולות. וקיי"ל כר' יוסי אנפשיה חתיכה דאסורה: (סא) הפילו לאחר שיגרשה או לאחר שימות

גרים. אבל לוי וישראלים בממזרי לא. ושהוקי ואכופי. ספק ממזרים הם ומותרין להתערב בממזר ודאי דאמרין בקבל ודאי הוא דלא יבא. הא בקבל ספק יבא: ב שתוקי. כל שהוא מסר את המז. שקורא אבא. ואמו משתקמו: בדוקי. שזודקן את אמו אם אמרה לכשר נבעלתי הולד כשר והלכה כחבא שאל: ג כל האסורים לבא בקהל. חע"ג דמנין לה ברישא ממזרי ונתיב וכו' מותרים לבא זה בזה. הא קמ"ל כגון גר עמומי ומאזבי עם ממזר שתוקי ואכופי: ר"י אומר. מפרש בגמ' דהכי קאמר אפילו ר' יהודה שאסר גר בממזרת ה"מ גר של שאר ככרים שמוחר לבא בקהל הוא דאסור בממזרת לרבי יהודה דס"ל קהל גרים אקרי קהל. אבל גר עמומי ומאזבי שמוחר לבא בקהל מודה רבי יהודה כגון ממזרי בנתיב: ודאן בספיקן.

לבא זה בזה: ב ואלו הם שתוקי כל שהוא מכיר את אמו. ואינו מכיר את אביו. אכופי כל שנאסף מן השוק. ואינו מכיר לא אביו ולא אמו. אבא שאול היה קורא לשתוקי בדוקי: ג כל האסורים לבא בקהל. מותרים לבא זה בזה. רבי יהודה אומר. רבי אליעזר אומר. ודאן בודאן מותרים. ודאן בספיקין. וספיקן בספיקין אסור. ואלו הן הספיקות. שתוקי אכופי וכוותי: ד הנושא אשה כהנתים. צריך לבחוק ארדיה

ממזרי ונתיב בשתוקי ואכופי. ספיקן בספיקן. שתוקי בשתוקי. ואכופי באכופות. ואכופי בשתוקי. חע"פ שזה ספק. וזה ספק אסור. שמה זה כשרי. וזה פסול. והלכה כרבי אליעזר: בותי. הוי ספיקיהו לפי שאין בקיאיין בהורת גטין וקדושין. והאידנא עשאום כככרים

ט' דאמר' בקבל ודאי כו' גמ'. וה"ל איכא למדרש ממזר ודאי הוא דלא יבא הא ספק ממזר יבא ולשרו בישראל שתוקי ואכופי. וה"ל אמרין בהדיא בגמ' אלא דחכמים הם שעשו מעלה ביוחסין ולא רעו להשכים לישראל. אבל זה בזה לא עשו מעלה ולקמן במ"ג חולק ר"א ופסק הר"ב הלכה כמותו וע"ש: ב אבא שאל היה קורא לשתוקי בדוקי. פי' הר"ב שזודקין את אמו וכו' וכה"ג דתנן בפרק קמא דכתובות מ"ט ועיין לקמן מ"ח. ולא קשיא הניחא חדא זמנא דלחבא שאל עדיפא מדר"ג דחי מההס ה"א ההס דרוב כשרים אלאה אבל היכה דרוב פסולים אלאה כגון ארוסה שעיברה או פטוה ורוב העיר פסולין אלאה אימא לא מהימנין לה לריבא. ומ"ש הר"ב והלכה כחבא שאל הכי אפסק בגמרא ומשמע ודאי דלחבא שאל לכתחילה כשרה. וכבר כתבתי בשם

הר"ן והמגיד לחלק ביוצ טעם בין אמה לדארי בה ר"ג ההס וכתיב הר"ב דלכתחילה לא הנשא לבין ביה. דלדארי בה הכא ולכתחילה הנשא ואפילו לפי מ"ש שם שדעה הר"ב אפטר לפרכו שסובר דגם ביה לכתחילה לא אפי"ה לא קשיא ולא מירי דבין לר"ג בין לחבא שאל אמה ובהי אפילו לכתחילה שריין ושמואל

הר"ן והמגיד לחלק ביוצ טעם בין אמה לדארי בה ר"ג ההס וכתיב הר"ב דלכתחילה לא הנשא לבין ביה. דלדארי בה הכא ולכתחילה הנשא ואפילו לפי מ"ש שם שדעה הר"ב אפטר לפרכו שסובר דגם ביה לכתחילה לא אפי"ה לא קשיא ולא מירי דבין לר"ג בין לחבא שאל אמה ובהי אפילו לכתחילה שריין ושמואל

הר"ן והמגיד לחלק ביוצ טעם בין אמה לדארי בה ר"ג ההס וכתיב הר"ב דלכתחילה לא הנשא לבין ביה. דלדארי בה הכא ולכתחילה הנשא ואפילו לפי מ"ש שם שדעה הר"ב אפטר לפרכו שסובר דגם ביה לכתחילה לא אפי"ה לא קשיא ולא מירי דבין לר"ג בין לחבא שאל אמה ובהי אפילו לכתחילה שריין ושמואל

ממזרות

ב וא"ל הם שתוקי כ"ש ככיר לה. עס. ויבטחי כחוטם פי"א ה"פ. מ"י. ע"ש ה"פ: אכופי כל מי שיש לו אבא מ"ש ע"ש כ"ו י"ו פ"א ה"א: ג כל האסורין לה. פי"א ה"א: דא"ל ימות פ"ח ה"א: ר"א ודאן כ"ו. ימות ל"ו פ"א ה"א ע"ש ה"א פ"ב ל"א ק"י פ"א ע"ש פ"א כ"ב: ואלו הן הספיקות ט"ו. ח"י ע"ש ה"ב מ"ש ע"ש פ"א כ"ו ה"א: ד הנושא א"כ צריך לבחוק ט"ו. פ"ו פ"א פי' ויבטחי כחוטם פ"א ה"א: מ"י פ"א ע"ש ה"א פ"ב ל"א ק"י פ"א ע"ש פ"א כ"ב:

שניו נוסחאות

ב וא"ל הם. כמשיניר וא"ל דו; כ"ד"ף א' וכו'. אסופי. כ"מ כ"ב י"ו ואסופי. כ"ד"ף ו' א' וכו' אסופי. שנאבקה. כ"ד"ף מ' שנאבקה. לא אביו ולא. כ"ד"ף ובמשיניר לא את אביו ולא את וכו' כ"ד"ף: ג ר' אליעזר. כ"ד"ף ע"ר א' אשור וכו' ר"א. (וספיקן בודאן.) וכו' כ"ד"ף ובמשיניר וכו' כ"ד"ף ככד"ף א' כ"ד"ף וכ"ד"ף ליהא וכו' כ"ד"ף השמיט וכו' התו"ע דנראה כמיוצר: ועי' רש"י וכו'. אסופי. כ"ד"ף ובמשיניר ואסופי:

ראשון לציון

פ"ד ג במשנה רבי אליעזר אומר. זה מדמס כהן וכן כפי' הר"ב ומי"ט רבי אליעזר נזיר טעות הוא וז"ל רבי לעזר כלה וז"ל רבי אלעזר קנאשע וביבמות לו פ"א א' על גבן והוכחתי בתוקף כלי שרה כ"ד"ף דכ"ל

לקושים

ב במשנה ואינו חסר את אביו הוליל בקיבור מכיר את אמו ולא את אביו אלא כש בזה מ"ש ב"ס שקורא את אביו ואמו משתקמו וי"ש בשביל כהוא מסר את אמו או היא סיכה שלישי מכיר את אביו שיהא משתקמו שקורא ארוהו: (פ"ל) חו"ט ד"ה אבא שאל וכו' ומשמע ודאי וכו' משום דלחבא שאל קאי אמתני' דלעיל דתנן מותרים זה בזה והיינו אפי' להתחלה כמ"ל. פי' ל"פ י"ו דמדת"ק שמעי' לחבא שאל וכ"ש דתיק דאמר גירי שתוקי ואכופי וכו' מותרים וכו' לכתחלה ש"ל לחבא שאל כש אמר לה לבא נבעלתי מותר לכתחלה בישראל ועי' דמזאתה כ"ס הימנא חדא אפי' זמנא כהניא דר"ג ומסק דלחבא שאל עדיפא וכו' כ"מ שאל לחבא שאל וכו' לכתחלה דל"כ ארובה דר"ג עדיפא ודאי דאפילו לכתחלה הוי מותרת שמואל ל"י שימא הלכה כר"ג ואת לא העניד עבדא וכו'. (ע"ש)

ממזרות

ממזרות

יבין תפארת ישראל יבין

מחלה. וסיפא מיירי שפירש הספק והלך אל הודאי שנשאר במקומו בקצוץ ליהא, דל"כ ליאורא דסיפא כ"ס מרישא דהרי בסיפא י"ל כל דפריש מרובה פריש [ויאזר ז"ל כ"ו] והרי רוב ישראל כשרים, ואסור להנשא לאדארי. וז"ל דה"ק ודאן כבספיקן שנהערבו, או גם ספיקן של מעורבות הוא אסור להנשא בודאן, חע"ג דכ"ה"ג בספק הזה שנושא את האדאי, יש ס"ס פסול, דשמא הוא הודאי, ואמ"ל שהוא הספק, הרי גם בכספא הזה יש ספק פסול, ושמא פסול. ולפיכך ס"ד ולשחרי להנשא לודאי פסול, קמ"ל. מיהו ביים ספרים לא גרסו הק"ב מטה, וספיקן בודאן: טו) שתוקי ואכופי בדומתה, ושמה זה כשר וזה פסול: יז) נמי ספק הוא, מדאין בקיאיין בהורת גיטין וקדושין: יח) כהן שחולע לינשא בת כהן, שיהא ממשפחה שהשיח שים שנהערב זה ממזר חלל. או שפחה. ולרש"י מיירי שקרא

הלכה כר' יהודה: וכן האשה שנתנה רשות לשלוחה. אלטרין תנא נחשמועי' בלב שטתה שליח לקדש את בתו ובאשה שטתה שליח לקדש את עצמה. דלוי אשמועי' בלב. ה"א חב דקים ליה ביוחסין. וכשמלה מיוחס זה קדשה לו הוא דלמרי' דבעל את השליח. אבל אחתה ללה קים לה

שליו קדמו קדושו קדושין. ואם של שלוחו קדמו קדושו קדושין. יאם אינו ידוע שניהם נותנים גמי. ואם רצו אחד נותן גמי ואחד כונס. וכן האשה שנתנה רשות לשלוחה לקדשה והלכה וקדשה את עצמה(ים). אם שלה קדמה קדושיה קדושין. ואם של שלוחה קדמו קדושו קדושין. ואם אינו ידוע שניהם נותנים לה גמי. ואם רצו אחד ואשתו למדינת הים ובא הוא ואשתו ובניו(ם) ואמר אשה שיצאת עמו למדינת הים הרי היא זו ואלו בניה. אין צריך להביא ראיה לא על האשה(ים) ולא על הבנים(ים). מתה ואלו בניה. מביא ראיה על הבנים(ים). ואינו מביא ראיה על האשה(ים): יא אשה נשאתי במדינת הים הרי היא זו. ומביא ראיה על האשה. ואין צריך להביא ראיה על הבנים(ים). מתה ואלו בניה. צריך להביא ראיה על האשה. ועל הבנים(ים): יב לא יתוחד(ים) אדם עם שתי נשים(ים). אבל אשה אחת מתיחדת עם שני אנשים. שהאמר

ובן האשה כו'. וכן האשה שנתנה רשות לשלוחה. אלטרין תנא נחשמועי' בלב שטתה שליח לקדש את בתו ובאשה שטתה שליח לקדש את עצמה. דלוי אשמועי' בלב. ה"א חב דקים ליה ביוחסין. וכשמלה מיוחס זה קדשה לו הוא דלמרי' דבעל את השליח. אבל אחתה ללה קים לה שליו קדמו קדושו קדושין. ואם של שלוחו קדמו קדושו קדושין. יאם אינו ידוע שניהם נותנים גמי. ואם רצו אחד נותן גמי ואחד כונס. וכן האשה שנתנה רשות לשלוחה לקדשה והלכה וקדשה את עצמה(ים). אם שלה קדמה קדושיה קדושין. ואם של שלוחה קדמו קדושו קדושין. ואם אינו ידוע שניהם נותנים לה גמי. ואם רצו אחד ואשתו למדינת הים ובא הוא ואשתו ובניו(ם) ואמר אשה שיצאת עמו למדינת הים הרי היא זו ואלו בניה. אין צריך להביא ראיה לא על האשה(ים) ולא על הבנים(ים). מתה ואלו בניה. מביא ראיה על הבנים(ים). ואינו מביא ראיה על האשה(ים): יא אשה נשאתי במדינת הים הרי היא זו. ומביא ראיה על הבנים(ים). ומביא ראיה על האשה. ואין צריך להביא ראיה על הבנים(ים). מתה ואלו בניה. צריך להביא ראיה על האשה. ועל הבנים(ים): יב לא יתוחד(ים) אדם עם שתי נשים(ים). אבל אשה אחת מתיחדת עם שני אנשים. שהאמר

שנוי נוסחאות ואם של. דג"ג א"מ. (ואם אינו ידוע. במש"כ דג"ג. אין ידוע וכו'. דג"ג ולי' א': דג"ג במש"כ ד"ו. יודע. וכן האשה. כריף וכן היא. והלכה. דג"ג ובמש"כ. והלכה היא וכו'. כריף. קדמה דג"ג ובמש"כ. קדמו. (ואם אינו ידוע. במש"כ דג"ג. ואם אין ידוע וכו'. דג"ג ולי' א': במש"כ ואם אינם יודעין. (ד"ה) גמי. דג"ג ובמש"כ. למה וכן למה במש"כ. י עמו כ"ס בכל הדפוס; דג"ג ובמש"כ. פ"י. ואלו בניה דג"ג ואלו בניה וכן במש"כ הסומה. אין צריך. דג"ג אינו צריך. במש"כ ואלו. במש"כ אמר אלו (י). יא ואין צריך להביא ראיה על הבנים כו'. דג"ג וכריף ואינו מביא ראיה. וכן במש"כ למה נטות מן ואין צריך כו' עד (ועד ככל) מתה ואלו בניה. צריך להביא ראיה על האשה. יב לא יתוחד(ים) אדם עם שתי נשים(ים). דג"ג ובמש"כ איש אדם.

תוספת רעק"א כשר יל' דלא מי להו במעמא דחוקת כשרות דבאו ליתן מעם למיש הרמב"ם בא"א שהלך בעלה למדינת הים ויהי א סו' ג' ט' מני ועבר נתעברתי ד נ א מ ג' להבשיר הולד והתם ליכא ח"ב דהאם דהא האם אסורה עכ"פ ועיינו

לקיטוים במשנה וכן רבנא לביבא דקדש השליח דאפי' דהיא עמיה עשה מעשה בגופה לקבל קדושין מאחר אפי' קדושי השליח מהנו. (ש"י) יא שם אשה כשתי וכו'. הו"ל בקיבור אשה זו כשתי במד' ואלו בניה ללא ה"ק אשה אחת לבד כשתי וכו' היא זו דלוי כ"ס ד"ה בלא ה"א אבל בני נשים מביא ראיה על האשה ועל הבנים אפי' קטנים. (ש"ס) שם ע"י האשה מתאן סיעתא גמורה לפריש' ולגשיל דהכל ודלי כו' ק"י על האשה שהיא מיוחסת וכו' הו"ל להיטע' לאזווי לטל. (ש"ס)

בניה: ומה שהקבו פשיטא כיון דנבדקה כו'. ועוד אמאי אלטרין לחזור ולמנהי כו'. י"ל דה"ל דכולה מתני' לא אלטרין אלא מש"ס רחיה דעל הבנים דברייתא א"ל כיון דכרוכים. ובסיפא כיון דמתה לריך. ואגב נסיב נמי בין ברייתא בין בסיפא דא"ל רחיה על האשה. כך ג"ל. ודברי הרמב"ם בפ"ק מה"ל"ג מטין ג"כ כפרש"י: ולא על הבנים. לשון הר"ב קטנים שכרוכים אחרי אמן. גמי. ופירש"י כרוכים. נבדקים אלה: מביא ראיה על הבנים. כ"ל דמתני' אפילו לרבי יהודה דמ"ח שסובר דדין תורה האב נאמן לפוסלו. ואם האמינהו התורה לפוסלו כ"ל להכשירו. וכמ"ס שם דלהשיר אין כאן אלא להוילאו מספק ממוז. וספק ממוז מותר מן התורה. אבל לפסול ולעשותו ממוז שנמלאת אהה מהירו במזורת ודלית. נמלא שחומריו קולו. אפי' משום מעלה דיוחסין אמרו חכמים שלא להאמיט. וה"ל ולמה לא נאמינהו. ולא עוד אלא שאף בלא דבריו מהיכא תיחי שלא יהא כבר. והא לא אמרו לבדוק אלא בשקרא ערער כמ"ס הר"ב לשיל משנה ד'. אבל בלא ערשור כל המשפחות בחזקת כשרות הן עומדות. כבר כתב המגיד בזה בשם יש מן המפרשים אהה דכתב הרמב"ם בפ"ק מה"ל"ג כהן מיוחס שאמר בני זה כהן. אין מעלין אותו ליוחסין. דה"פ שכל כהן שהוא בודק אינו עשא את בתו. וכן המשפחות הדוקות כגון של דוכן. ושל מוצה ושל סנהדרין. אינן נבדקות זו כדי שיהא משפחתן בדוקה. אבל אם לא רעו לבדוק ולהחזיק משפחתן לאחר מדברים אלו. הרי הוא נושא שכל אדם בחזקת כשרות עד שיפסל. ע"כ: יא ואין לריך להביא ראיה על הבנים. הקטנים שכרוכים אחריה כדרייתא בגמ': יב לא יתוחד אדם כו'. גמי רמו ליחוד מן התורה מנין שנאמר (דברים י"ג) כי יסוף אחיך בן אמן. וכי בן אש מסית. בן אב אינו מסית. אלא לומר לך בן מתייחד עם אמו [כלומר להבי נקט קרא בן אמן לומר שהבן מלוי אלל האם] ואסור להתיחד עם כל עריות שבתורה. פשיטא דקרא במאי כתיב וכו'. לפי שזה אינו אלא רמו בעלמא. ולכך כתב הרמב"ם פכ"ב מה"ל"ג ואיסור יחוד העריות מפי הקבלה. וכתב

יבין תפארת ישראל יבין

דמי שאינו חושש שיהיה זרעו מוחק לכהן, מותר לישא מהן. אבל משפחה בדוקה לכהן אין נושאין מה"ל"ג עד שיבדקו אמותיהן: (מו) ר"ל בודק גם מאם ולמענה לריך נמי להביא ראיה שהבנים הללו הם מנחה האשה שבדקו אותה: (מו) יחוד אינו בחדר הספות לר"ה. מיהו בליילה גם בזה אסור [אש"ש כ"ג]. וכ"כ ביש עמיהן הנזקת שידעה טעם ביאה, שבושה לעמוד ערומה, ואינה מוסרת עצמה לביאה, משום קטנותה, מותר ציוס להתיחד. וי"ל דבדרך גם ככה"ג אסור [ש"ס]: (מת) ואפילו עם הרבה, ואפילו עם זקנות. וי"ל דעם ג' נשים מותר להתיחד, כל שאין עסקו עם הנשים. ויחוד א"ל דאורייתא. ועם פנויה מדרבנן: (מש) דסתם אנשים. כשרים הם. ודוקא בעיר. אבל בשדה או בלילה, לריך ג' אנשים. מיהו צפריי, אפילו י' אפילו

רש"י שבכוף מכ' ברכות [ס"ג ע"א] ובערוך ערך תלם. ומסיים הערוך. נקיים מגול. וקלה דאין בה חסרון כים: ויתפלל למו שהעובר והנכסום שלו. לשון רש"י. ולא יאמר בלבו אומנות זו אינה מעשרת אלא יבקש רמזים למו שהעובר שלו. ע"כ: שלא עניות וכו'. בצריחה [מסיים] ענה' (מי ב') לי הכסף ולי הזהב גאוס ה' לצלות: אלא הכל לפי זכותו. וקשיא לי דאם הכל לפי זכותו א"כ תפלה מאי מהיאה ליה. שאם זכותו כדאי אין הקב"ה מקפח שכרו. ואם זכותו אינו כדאי הלא אמרן הכל לפי זכותו. ויחיא לי במה שכתבו החוס' ר"ע מברמנורה

איכס אחרינה עם שתי נשים הנן דלא. ויתפלל למו שהעושר והנכסום ישרו. שאין בלשן ד' שפיר דמי. ורמז"ס פירש דלא שריק [אפילו] משום כדי חייו. להתימד עם הנשים הואיל ופרנסתו מהן: חמר

ע"י זכות גדול כדאי' צפ' החולץ זה מוכיפין לו כו'. ופעמים שאין משתנה כדאמרי' בתענית [כ"ה ע"א] גבי ר"א בן ברק דאמר ליה יחיא לך דאחריב עלמא ואולי דאברית בעידנה דמוזני. ע"כ. ואומר אני שלעמי כזה תועיל תפלתו ולרדך לה כיון שהזכות לפעמים אינו משנה המזל. על קן על זה יתפלל כל חסיד שתועיל זכותו להשתנות המזל. ואני המה על החוס' דהכא שכתבו ו"ל אלא הכל לפי זכותו. פי' לפי מזלו. דבני חיי ומוזני לאו בזכותא תליא מלתא אלא בזמולא תליא מלתא עכ"ל: הלא אפשר לפרש זכותו דתנן דהיינו מזולא והס' ב' ענינים דלא ראי' זה כדאי זה. כמו שורה לשון המאמר שהביאו לראיה ועוד דכ"ס דקשיא מה תועיל תפלתו כיון דבזמולא תליא ועולם כמנהגו נוהג. הלא דבזמולא לא עסקינן שאם כן כל אומנות שבועלם לא יועילו ולא ייקרו לו. אלא כפי מזלו. שאם הגזירה חמה. א"כ המריעות שקר. והכ"פ לומר שאפילו שהמזל לא יורה על הללחתו וגם הוא עוסק באומנות שאינה כדאי להעשיר. יתפלל למו שהעושר כו' כי הרבה ריחם והללס לפניו יתברך ומסיים שהכל לפי זכותו. שאם אין זכות. אי אפשר שישתנה המזל. דהא אפילו זכות. כולי האי ואולי שלא ישתנה. כההיא דר"א בן ברק. ולפיכך יתפלל כו' כדי שזכותו תגרום

דמי. במשני' לפני פי. (ורבנסיים). אומנות. שאין אומנות. במשני' לפי שאין לך אומנות. שלא בו ולא. במשני' שאין. ואין. (א"ל הכל לפי זכותו). במשני' ליתא.

לקומים

רוק ככמה לא הולך להחיר ולחור למתני אדם מחמר שגילו כרישא ופשיטא דמי': (פ"ל) יד במשנה במלכות א"י ה"ה דלא תני נכסות א"י כדלעיל זו יתנה נכסותיה לנכסות קטן הכי דאף על גב דכל א"י יש לו נכסות חזקון כפ"ע כיון שיש להם מלכות עליון א"י בין שיהיה חסור לני' דליתא קשיא מלכות העליון דדאי ערוך למה נקרא שמו עליה שיהא תלמוד מכל הענינים דהרגום וישאו אהיה בניו וישאו יתיה בניו (ע"כ): שם רמ"א כ"ל דאיהא לפניו חמ"ק דקאמר לא ילמד אדם את בנו אומנות בין הנשים וקא מחדר ליה ר"מ דלא תמוז ליה אלא לעולם ילמד את בני אומנות נקיים וקלה ומה היא מחמא דתלמידיה כמ"ס דהוי"ט משמי' דמי' ודע"א דאומנות זה עסקו בין הנשים דלא ברע מגדרי דקרי ליה כדאמרי' עסקו עם הנשים וי"ט דקא רמ"א בלישא דפליג וכתבי דיק מ"י דתנן לעולם ילמד אדם וכו' עסקו עם הנשים וכתבי ממוזני מ"ס בחי' ר"ד על פירש"י במחמא דתלמידיה דהא הק כל עסקו עם הנשים וכו' והתוס' עסקו עם הנשים הוא ולכך פי' דר"ל שילמד לפי שות מלכתא המחמית ולא מלכתא התורה וסנה' פירוש דתוס' מחד ולפני' דהר"א קשיא דהוה עושמה המחמית גם הוא עסקו עם הנשים ומה מוכר לכן המחמית עשה יגרע מורפס' העושים קומים ונכסות לנשים דקרי ליה כ"ס מלכתא עם הנשים ולפי דרכנו קשיא מעיקרא ליתא וס"ל ד"מ פליג אה"ק ונדאמין (ע"כ) שם ר"ש ב' א"י פליג אה"ק וס"ל שאין חיוב לז"ס ללמד את בנו מום אומנות אלא יתה כול בירו דהא תיה ועוק נני אין להם אומנות ומחפצתן שלב נבצר ודא רבין נני פליג אה"ק וס"ל שלא יתה מלמדו אומנות דא"כ אוי כמלמדו ללמס סבנעלה מניאה וכו' ולא עוד אלא שבאומנות נמי לא כל האומנות שוים שלא ילמדו חמר גמל וכו' אומנות אומנות לנשים ור"י מסיים דאיהא נמי ללמס אגמל וספן דכה לאו לנשים דאיהא הנמלים חובס דקרי

ע"י זכות גדול כדאי' צפ' החולץ זה מוכיפין לו כו'. ופעמים שאין משתנה כדאמרי' בתענית [כ"ה ע"א] גבי ר"א בן ברק דאמר ליה יחיא לך דאחריב עלמא ואולי דאברית בעידנה דמוזני. ע"כ. ואומר אני שלעמי כזה תועיל תפלתו ולרדך לה כיון שהזכות לפעמים אינו משנה המזל. על קן על זה יתפלל כל חסיד שתועיל זכותו להשתנות המזל. ואני המה על החוס' דהכא שכתבו ו"ל אלא הכל לפי זכותו. פי' לפי מזלו. דבני חיי ומוזני לאו בזכותא תליא מלתא אלא בזמולא תליא מלתא עכ"ל: הלא אפשר לפרש זכותו דתנן דהיינו מזולא והס' ב' ענינים דלא ראי' זה כדאי זה. כמו שורה לשון המאמר שהביאו לראיה ועוד דכ"ס דקשיא מה תועיל תפלתו כיון דבזמולא תליא ועולם כמנהגו נוהג. הלא דבזמולא לא עסקינן שאם כן כל אומנות שבועלם לא יועילו ולא ייקרו לו. אלא כפי מזלו. שאם הגזירה חמה. א"כ המריעות שקר. והכ"פ לומר שאפילו שהמזל לא יורה על הללחתו וגם הוא עוסק באומנות שאינה כדאי להעשיר. יתפלל למו שהעושר כו' כי הרבה ריחם והללס לפניו יתברך ומסיים שהכל לפי זכותו. שאם אין זכות. אי אפשר שישתנה המזל. דהא אפילו זכות. כולי האי ואולי שלא ישתנה. כההיא דר"א בן ברק. ולפיכך יתפלל כו' כדי שזכותו תגרום

יבין תפארת ישראל בועז

פ"ד (א) והנה רמז"ס הקשה על זה, דאם הכל תלוי בזמול, א"כ תפלה מה תועיל. ולכאורה ל"ל להרדך לפי דברי רבננאוס"ה"ק מהינתין, דלולא תפלתו היה תלוי בזמול. וכמ"ס בנדרים [דל"ב א'] מה דעתיך דקאי' דקך בערב, אלא מהדרגת ליה למורה. אמנם מלבד דק"ל א"כ מה קמ"י תנא בזה, אם תולה עשרו או עניוהו בזמול או במקרה, די לו שיאמר, דכיון שכל העוסקים במלאכה יש עניים ועשירים, לכן יתפלל להקב"ה שיתן לו עשירות ויחיה מיעת עשירות מליזה עםם שיחיה. מלבד זה ק' קו' רמז"ס הקשה, דאדך ר"ז לומר דכוחא היינו מולא, והביאו ראי' מדאמרי' [מ"ק כ"ה א'], בני חיי ומוזני לאו בזכותא תלי' מלתא אלא בזמול. והבי' משה דארכה מוכח דזכות ומוזל ב' הפנינים יתנו. ולפני' נה' זה יש לתרן, דרבותיו בעלי חוס', הכריחו דכות דקטן הכל אינו ממשן זך וקין בלדקתו. ועל כרחק הכל ליתא למימר הכי, דא"כ מה אוכא בין ר"מ לר"י בן אליעזר, דקאמר מני כסיפא, אלא שהרשותו מעשי וכו'. אע"כ דכות דקאמר ר"מ היינו לשון קנין, וכרוז לשון זכות וזכה שב"ס במשנה, כמו זה שהחוקים בה זכה בה [ב"מ פ"א מ"ד], וכ"כ הואיל וזכה באשה לא יזכה בנכסים [בתוספת פ"ח א']. הי' לשון קנין הוא, ור"ל מה שקשה ע"י המזל. ולפי' כוונת המשנה לפי זה, חוס' שגם אומנות נקיה וקלה, וגם התפלה, שניתן לא יועילו רק לפי מדת המזל. אולם כדי לפרש ענין זה יפה, ולתקן לבאר מלת מזל מהו. ונביאור זה יתורץ גם קשיית העולם, על שראינו לפעמים דקין ורע לו רעש וסוב לו. לכן תתקן פה מאמר א' מדרשיתו הנקרא בוכב המזל ו"ל ט"ס: הנה אין דבר שפולה בעולם שאין לו סבה או סבות שקדמו לה. ורק סבת כל הסבות שלא יקרה לה סבה, הוא האין סוף ב"ה וכו', שהוא ברצונו ית' הגזירה את הכל. ואין עת אל מלאוהו. כי גם העת מעשה ידיו היא. אולם הסבות המשבבות שיהיו על ידן דברים בעולם, כן ב' מינין, יש סבה שמכרחת התכלית, ויש עושה אותה רק אפשרי. ונבאר כוונתו. סבה נוכרת. הוא ששכשמתם בסבה היא על כרחו וישי התכלית. כמדלוק נר, על כרחו שיאיר, וכאכל, על כרחו שיטבע, וכדומה. אמנם סבה אפשרית, הוא שאע"פ שיתחמם בסבה היא, אין עוד ברי שיש התכלית. כוונת שאפשר שלא ינמיח, וכמבאק דבר, אפשר שלא ימלאנו, וכדומה. אולם תכלית משתני כל יגיעת האדם הוא, להשיג בעולמו שמה, או כבוד, וישי גופני או רוחני. ולהשיג שני תכליות אלה, יש ג' סבות, ויש מן וזה הנה קיימי המצבונות. חכמה ומדות טובות שבנפש ולכן לאלה ובאלה יתיגע האדם תמיד, כדי שברבים להאדם ישיג על ידן שמה שהם רוצים כבוד שוכרע. אמנם גם השגת כח הנוף. והעושר, ושלמות הנפש, תלוי שזכ' סבות ממשאות. והם: (א) במבצע הכלני המושגת בעולם. (ב) בהשגת דורות אדם. שיתעסק הוא או אחר. ויש שינוענו מלקשות דבר, לעובתו או לרעו. (ג) בצדקת או רשעות כל האדם בעלמו, או של אבותיו, או של מוסביו. (ד) או שהשפעה דבר רע או טובה ע"י דבר שיכתוב בו. אשר ילווה האדם מרחם עד הקבר. אולם

זו מה ההא עליה נצור או הלס, חכם או טפש, עשיר או עני, ענה

עשרה יוחסין פרק ד קדושין

החברין כ"י. פי' טפי' נדע
י"ד ט"ה ד"ה רובינ'

שנויי נוסחאות

ר"ש בן אליעזר אומר
ע' במש"ב ונמש"ב
אלעזר. וכו' נכ"מ
(וכס ראיה מיביד ארי
סבל צבי קיין ששל
הנוני זבב גידר גידרות
(וע' חוספתא) והלא
דברים ק"ז ומה אלו
שנבראו שלא לשמש
את קונם (8) הרי
מתעשרים שלא בצער
אני שנבראתי לשמש
את קוני אינו רין שהחא
פרנסתי שלא בצער ופי
גרים לי להיות מתעשרם
בצער הוי אומר הפאי
לפי שהרעתי כו'. וע'
גמ'. שדר' ערותי במש"ב
ובכל הדפו' שהרעתי;
במש"ב שהרעתי.
צדקין. במש"ב צידקין.
אבא גוריא. במש"ב
אבא שאיל. ספר ספן
רועה והנוני. במש"ב
קדר ספן רועה ותנוני;
ד"ג ספר הנוני רועה
ספן; במש"ב ספן ספר
קדר רועה ותנוני.
שאומנתן נ"יף ספני
שאומנתן. ר"י יהודה
אומר כו'. מלאך ועד סוף
הפק' ית' ד"ג אומנת
שבעולם. במש"ב
אומנותי. וכן נסמך.
בני. במש"ב בני.

תוספת רעק"א

יד (אות כוז) במשנת
והגמלין רובן כשרים.
וזה דאיתא בברייתא
רפ"ב גיריה דף י"ד
רוכבי גמלים רובם
רשעים כתבו החוס' שם
לחך דהתם מיירי
ברוכים ופשוט הרהור
והבא במתני' לא מיירי
ברוכים אלא דנותנים
הפחור' על הגמלים והם
חולבים ברובן
מקום סכנות עיי"ש:

לשנות המזל. כך נראה בעיני: רבי שמעון בן אליעזר אומר כו'.
כלומר ר"מ הביא ראיה מן השקר שאמר למי שהעשר וכו'. ורשב"א
הביא ראיה מן העוגש: אלא שהרעתי מעטי וכו'. בצרייתא
מביים שנאמר (ימיה ה') עוונתיכם הטו: ספר. בטמח"ס סוכן
צירושלמי קדר ופירש"י בעל קרנות.
ועיין רפ"ו דב"מ: רבי יהודה אומר
משמו. לבן רש"י של אבא גוריא.
החמרים רובן רשעים מפני לסגיות.
הגמלים רובן כשרים. שפורשין
למדברות למקום גדודי חיות ולמסים
ורחים לנפסם ומשכרים לבן למקום.
הספנים רובן חסידים שפורשין למקום
הסכנה ותמיד הם ברעדה יותר מן
הגמלים. טוב שברופאים לניהנס.
אינו ירא מן החולי ומאכלו מאכל
צריחים ואינו משבר לבו למקום
ופעמים

המר גמל וספן. כל אלו אומנות לסעות כשלקין צדקנים.
נכנסים ולוקמים עלים ופירות מן הכרמים ועוד ששכרים לבני
אדם ומעצירין על הנאס: רועה. [כסמות של] שמעבר הנהמות
לרעות בשדה אחרים: הנוני. מלומד בארנאה. להטיל מים
צין. ולרדות צמיתין. שמיזב אדם
ללמד את בני אומנות נקיס:

רבי שמעון בן אליעזר אומר. ראית מימך
חיה ועוף שיש להם אומנות והן מתפרנסין
שלא בצער. והלא לא נבראו אלא
לשמשני. ואני נבראתי לשמש את קוני. אינו דין שאתפרנס שלא בצער.
אלא שהרעתי מעשי. וקפחתי את פרנסתי: אבא גוריא איש צדיק
אומר משום אבא גוריא לא ילמד אדם את בנו המר. גמל. ספר. א.
ספן. רועה. והנוני. שאומנתן אומנות לסמים. רבי יהודה אומר משמו.
החמירין רובן רשעים. והגמלין רובן כשרים. הספנין רובן חסידים.
טוב שברופאים לניהנס. והבשר שבטבחים שותפו של עמלקים.
רבי נהוראי אומר מניח אני כל אומנות שבעולם. ואינו מלמד את בני אלא

יבין תפארת ישראל יבין

עתה נבוא לפרש המשנה, שר"מ אמר ששולח ילמד אדם אומנות
נקייה וקלה, וא"כ יהיה לו השם דלות נאה להלכתו. אבל לא
יחמין שהשתדלות לבד הליכתו, רק גם בכוחות העצם של
העניינים תלוש מלתא, לכן יחזו זיין ה'דקס נגדה, ויתפלל
להקב"ה שיסיר מלפניו דברים המונעים בטבע את הליכתו וישיעו
ברחמיו וחסדיו להלכתו. אבל עכ"פ לא יחשוב שצריך הפלתו ישנה
הקב"ה כל סדרי הטבע, וטבעי הסבות שזכרנו, דמלבד זה מוזכר
עונותיו של אדם, דזכו בכלל עיין הפלה [כ"ה ע"ו ב'], מלבד זה
מסיקין לו מחשבה כזאת, שכשיראה ששם כל ההאמנות שפולה אפי'
לא נעשה בקשהו, יוכל להתרפה חלילה מלהחמין בהשגחתו ית'.
לכן הודיעו התנא, הלא הכל לפי מזלו, ר"ל גם השתדלותו
גם הפלתו אינן דברים המכריחים טובתו, כי גבול יש להם, אם
ועד כמה ישיעוהו, ולפי מיעוט ורובו הסבות, לפיכך ישיב גאלתו
לעצמו, וזה יקום בהקומו, וה' הוא נחלתו ב'המתהו: (עו) בהטחי
נגד ד': (סח) שגם לא השתדלתי כראוי בגופי לעושה שלי. דב' דברים
לריכים לי שיעיב לי בעוה"ז, א' שלא אחייב לפני המקום ב"ה
במעשי, ב' ושתשתדל בכל מה שבחתי להשיג הטובה שגזר הקב"ה
עלי, וכמש"ל [ילקוט ראה] למען יצרכך ד', יוכל יהא יושב ובעל,
ת"ל בכל אשר תעשה: (סח) מולוכין הבורחות על חמורים, למכור
מעיר לעיר: (ע) מולוכי חסרות על גמלים למקום רחוק יותר:
(עא) בש"ס גרסינן, "קדר", והוא המולך קדירות למכור מעיר לעיר
[וכן מכתב]: (עב) סוף לסעית, דכשנושעין דרך רועין שפסקו
בשדות אחרים. וכ"כ רועה, זה כל עניינו [וגרסת הספר דנקט ספר],
והוא הנמלח, גם כן אומנתו לסעית, ליעל לפעמים יותר מסדליו, גדלותו
שהזמן יחזן להתגלות, כחמסות כן אלעש [שנת דף ע"ב]: (עג) מלומד
בארכאה לייף היין צמים וכדומה: (עד) מפני לטעות: (עה) שפורשין
למדברות בין חיות ולסגין, לכן משכרין לבן לפני המקום:
(עו) מדסכנתן מלייה יותר מנמלין, ותמיד הם צפחד ורעדה כי אין
צייניהן לבין המות רק קרש דק: (עז) כ"ל דאין מאמר זה נגלו לרופא,
רק שבה הרופא המומחה. והוא על פי מה שמ"כ דבר נחמד".
שכשהוליא משרע"ה את ישראל ממלרים, שמעו עמים ירבזו וגו',
ויתמכו מאד על זה האיש משה, כי על ידו נעשו כל הצבירות
והנפלאות האלו. ולכן התעורר מלך ערבי א' ויכלה לייך מובחר
לייך תמונת המנטיג הגדול הזה ולהביאו אליו. ויך הלייר ולייר
תמונתו ויביאהו לפני המלך. וישלח שוב המלך ויביא ויאסף יחדיו
כל חכמי הרשים אשר לו, וישאל להם לשפוט על פי פרוקו פניו
משה כפי המלווי, לדעת הכונת טבעו ומדותיו, ובמה כחו גדול.
וישיבו כל החכמים יחדו אל המלך ואמרו, אם נשפט על פי ציור
קלסתר פניו של האיש הזה המפורסם לגדלו, כאמר לאריותיו כי הוא
רע מעללים, בגאות וחמדת הממון ובשרירות הלב, ובכל חסרותיו
שבעולם שינוי נפש אדם המעלה. ויקיף המלך מאד ויאמר, מה זה.

הכי התעללו צי. הלא בכל אלה שמעתי מכל טבר ופינה בהפק מזה
האיש הגדול. ויחרדו האנשים מאד. וישיבו את המלך בשפל קול
התמיה, ויתעללו אלעזר והחכמים, כל א' בחסרון ידיעת הצבור.
הלייר אמר, אני ליירתיו כסוגן, והחכמים שגו צדיעהם, והחכמים
גללו כל החסרון על הלייר שלא לייך תמונת משה כהנון. והמלך אשר
נכסף לדעת מי משתייך ידק, נכע בצרכו ובפרשיו ויבוא אל הוך
מחנה ישראל. ובצויו יושא עיניו וירא את משה איש אלהים מרחוק
וימחר ויקח את הלייר מתוך חלכו, ויבט והנהו כתמונתו וכללם
כאשר ייירו הלייר, קולע אל הסערה ולא יתחא. ויבט לבו ויפלא
ויהמה עד מאד. ויך ויבוא בעלמו אל אהל איש האלהים ויכרע
וישתחוה לאפיו, ויספר למשה כל הדברים האלה אשר נעשו. ויאמר
עוד, צי ארתי איש האלהים, הנה קודם ראיתי פיך פני אלהים
חמרהי אך אולי הלייר שגה במלכתו, לבעבור חכמי מפורסמים
לציקאים מאד בחכמת [הפיזיאלוגיא] ואין דוגמתם. אך עתה אחרי
ראיתי כי תמונתך כמנונה אל הלייר אשר הביא הלייר, לא נותר צו
כשמה רק לומר כי חכמי גדלו צי, וכי חכמי אילי הם וחכמת מה
להם, והם אוכלי שולחני ויתעוטי מאז בהבליהם. ויען משה איש
אלהים ויאמר, לא כן. גם הלייר, גם חמקי, נפלאים הם צדיעהם
וחכמתם. חולס דע לך. כי לולי הייתי בטבע ב'המתהו כפי ששמעת
ממדותי, לא טוב אטוטי מבול עץ יבש. כי גם ממנו נמנעו ונחשכו
כל חסרותיו האדם. ואם כן, הכי בטבור זה האיש יקר בעיני אלהים
ואדם. אמנם כן יודיו. לא אבוס לומר לך, כי כל החסרות אשר
כפטו עלי חמקי, כולם קסורים צי בטבע, ואפשר עוד יוהר מאשר
שפטו חמקי. ואני בכח אמון' הנה התחוקתי ורדיתי וכבשתי אותם,
עד אשר קיטיו לי הפוכס לטבע שני, ולכן ובעבור זה יקרתי
והסכדתי בשמים ממעל ובחרן' מסתח. ועל פי זה נבין היטב שבח
הרופא ממאמר זה, דמולח קאמר כשר שברופאים כבסופא בטבחין.
ש"מ שהטוב הזה אין כוונתו כשר, רק מי שחושב את עלמו שהוא
המומחה היומר טוב שברופאים, הוא מעוהד לניהנס. דבגלותו זאת
סומך על ידיעתו בספק ואינו מהיעץ עם חביריו, כראוי למי אשר
צפיו ובקולמוס מונח חיים או מות. וגם צרוב גאונו אינו מסתפק
שמה יטעורו דמיונו, ואינו חושש לעיין היטב בספרי הרפואות קודם
שיקן להחליה סמי רפואה קודם שידע מהן שלא יוכלו להזיקו כראוי,
ליך לאט לאט בענייני סכנת נפשות. ורצה שלא אמר הנלח, שהוא
רשע, או יבא לניהנס, רק אמר 'לניהנס', ר"ל יש לו הכנה שיוכל
לכא על ידה לניהנס. אבל כל עוד יוהר שיהיה לו הכנות לניהנס
כל עוד יגדל שכרו ושכחו כשיכבש הכנותיו: (עח) דמדועסק כל
היום בשפיכת דמים, מהאשר בטבעו כעמלק שלחם בישראל, לא
לחלל ארנכס גם לא לקחת ממונס, כי מצית הכלל ילאו עם עני ודל,
וכי ידע אכזר זה מציות מלרים ומשלל היס. רק בגאותו התפקר
באכזריות חמה להשחית עם עני ודל. אמנם לא נקט הנל לניהנס
דנקט

* כעין הסוד זה מוכר
בשיטה מקובלת כס"ג
דברים, (ת"י) וע' נועם
סמדת סוף אות מ'.

מצינו שששה א"א חי, יומא
כ"ח ט"ז וצ"י סוף קיום נשי
הקוננים ט: :

שנויי נוסחאות

קיימת במש"כ ובמש"ב
קיים לו בשארם בא.
במש"ב שאם נכנס אדם,
יסורין, במש"ב מדה של
יסורין, מת ברעב.
במש"ב מת ומוסל
ברעב, וקניו ה' וגו'.
במש"ב כל הכתוב במנוח,
עוד יגובו וגו', במש"ב
כל הכתוב במנוח, (עליו
השלום), כצ"ל וכמש"כ
ובמש"ב ליתא, זקן.
כצ"ל ובמש"ב זקן בא
בימים, שעשה י"ג
שקיים, אברהם אבינו,
כצ"ל, אבינו אברהם,
(כולהו), כצ"ל ליתא.

ראשון לציון

יד במשנה ואברהם
זקן ופי' כדך זה אברהם
בכל מניו ששש כ"ז יומא
כ"ח ט"ז מימרא דרב ז"ל
ובמניו תרגומא כתבתי יב
כזון כשיעור דשמיא ופי'
יס"ט:

ולפעמים שהורג נפשו ויש בידו לרפאות העני ואינו מרפא. שאף הכא לידי זקנה או יסורין ואינו יכול לעסוק בה. הוא טוב שבטבחים. ספיקי טרפות בלוח לידו וחם על ממונו אוכל מחסן טברה. דכתיב עוד יטבון בשיבה. ע"כ. ואע"ג ללא ומאילין. ע"כ לשון רש"י. וזאתו של עמלק לא נחא. דמה כתיב בתורה אלא זקנה. מה לי מחמת זקנה מה לי מחמת יסורין. ובברייתא גס ענין עמלק למאכל טרפות. ולכן נראה לפרש טוב שבטבחים הוא אזורי ומזוג רע. והוא שותפו של עמלק האכזרי שיגב כל הנחשלים. ולא היה חומה ולשון שמדווגו בישראל אחר שילאו ממלרים והגסים שבעשו להם. כי אם עמלק ראשונה. וזה מורה על אכזריות לבבו שלא שם אל לבו הנכס והגפלותו שבעשו לישראל והגוסת של מלרים במלרים ועל הים הלא אכזריותו וזדונו הכריעו לכך כמ"ש (דברים כ"ה) ולא ירא אלהים: וברן קיימת לעולם הבא. עיין מ"ש בכוף פרק קמא. [ו'פירוש קרן כהנתי צריש פרק קמא דמס' פאה]: אבל התורה אינו כן. לשון רש"י.

תורה. שאדם אוכל משכרה בעולם הזה. וקרן קיימת לעולם הבא. ושאר כל אומנות אינן כן. כשאדם בא לידי חולי. או לידי זקנה. או לידי יסורים. ואינו יכול לעסוק במלאכתו. ודדי הוא מת ברעב. אבל התורה אינה כן אלא משמרתו מכל רע בנערותו. ונותנת לו אריות ותקוה בזקנותו. בנערותו מה דניא אומר (ישעיה ט') וקיי הי יהליפו כח. בזקנותו מהו אומר (תהלים צ"ב) עוד יגובון בשיבה. וכן הוא אומר באברהם אבינו עליו השלום. (בראשית כ"ד) ואברהם זקן. והי

ברך את אברהם בכל. מצינו שעשה אברהם אבינו את כל התורה כולה עד שלא נתנה שנאמר (שם כ"ז) עקב אשר שמע אברהם בקולי. וישמור משמרת. מצותי חקותי ותורותי:

סליקא לה מסכת קדושין וסדר נשים בסייעתא דשמיא

אהלל לשוכן בקודש הקדשים. שזיכני לסיים סדר נשים
ובעזרת בורא חוויים וויקין. אחבר גם סדר נויקין

יבין	תפארת ישראל	יבין
כדקם ברופא לעיל. דהכא כיון דבטבעו מוכרח לכך מה אית ליה למעבד. וגם האחריות שבטבעו, אינו דבר שיכריחו כל כך שיבוא לניהול עי"ז בהגותו של הרופא. אמנם רק שותפו של עמלק הוא, ונ"מ להרחיק ולגוזז מניה: ע"כ) היינו לרות הנפש, כדלגה וכעס וכדומה שטגן חוץ מגופו: פ) ר"ל קיום: פא) כשאינו יכול לעסוק	בה מחמת זקנה או יסורין חלילה, אוכל משכר יגיעו בה בנערותו, כדכתיב עוד יטבון בשיבה, דשנים ורעננים יהיו, להגיד כי ישר ט: פב) ולא תקשה, מאי ראייה מאברהם, הכי לא היה תורה עדיין בימיו. על זה משיב מנינו וכו': נשלמה מסכת קדושין:	